

Utlåtande 2008:144 RIV+VII (Dnr 016-421/2008)

Ungdomsparlamentets motion angående arbetslösheten bland 18-24-åringar

Motion av Abdo Goriya m.fl. (s) (2008:14)

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta följande
Motion (2008:14) av Abdo Goriya m.fl. (s) besvaras med vad som anförs i
utlåtandet.

Föredragande borgarråden Lotta Edholm och Ulf Kristersson anför följande.

Ärendet

Motion (2008:14) av Abdo Goriya m.fl. (s) behandlar ungdomsparlamentets motion om arbetslösheten bland 18-24-åringar. Motionärerna delar flertalet av förslagen i motionen och anser att det för stadens del är värdefullt att förslagen i ungdomsparlamentets motion i sak prövas av kommunfullmäktige.

I ungdomsparlamentets motion gällande arbetslösheten bland 18-24-åringar föreslås följande:

- Införa fler lärlingsjobb
- Införa mer praktik på samtliga gymnasieprogram
- Skapa mer motivation redan i grundskolan genom att varje elev får det stöd som denne behöver vilket kräver att studie- och yrkesvägledaren får en mer aktiv roll
- Mer insikt i yrkeslivet genom mer välorganiserad prao

- Göra gymnasieutbildningen mer flexibel genom att bland annat anställa fler stödlärare och införa mindre grupper så att alla får de stöd de behöver
- Högskolorna ska ha en närmare kontakt med näringslivet
- Inte dra ner på det statliga stödet för den kommunala vuxenutbildningen
- Arbetsförmedlingen ska få mer resurser för att kunna bygga ut olika avdelningar som inriktar sig på diverse yrkesområden
- Arbetsförmedlingen ska ha utformat en individuell handlingsplan efter två veckor sen den sökande registrerat sig där
- Sänka arbetsgivaravgifterna för ungdomar i åldrarna 18-24 år
- Utjämna bidragen och A-kassan
- Staten ska ge mer ekonomiskt stöd till företag samt vägledning till nyföretagare
- Sverige måste satsa mer på högteknologi

Motionsställarna yrkar att ungdomsparlamentets motion, trots att kommunfullmäktige inte har att besluta dessa frågor, efter sedvanlig beredning ges möjlighet att i sak ta ställning till de förslag som framförs i ungdomsparlamentets motion. Vidare yrkas att behandlingen av motionerna från ungdomsparlamentet sker vid ett särskilt kommunfullmäktige med inriktning mot att behandla frågor som rör ungdomar.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, socialtjänstnämnden samt till stadsdelsnämnderna Skarpnäck, Spånga-Tensta och Södermalm. Södermalms stadsdelsnämnd har inte inkommit med något svar.

Stadsledningskontoret ser positivt på ungdomsparlamentets engagemang i samhällsfrågor som att föreslå åtgärder för att minska arbetslösheten bland 18-24-åringar. Det är värdefullt att olika gruppers perspektiv belyses i beslut som påverkar dem.

Socialtjänstnämnden anser att motionen behandlar ett antal viktiga frågor om ungdomars möjligheter till utbildning och arbete och fortsatt uppmärksamhet riktas mot gruppen ungdomar och unga vuxna för att bereda dem goda möjligheter till utbildning och inträde på arbetsmarknaden.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd delar inte helt orsaksförklaringarna till ungdomsarbetslösheten. Till exempel kan ungdomar utan erfarenhet men med god skolbakgrund vara nyfikna och påverka arbetslivet som kan vara till stor nytta.

Vissa sektorer av arbetslivet vill gärna ha ungdomar som de kan forma själva efter sin egen kultur.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd håller med förslagsställaren att fler förebyggande åtgärder riktade mot ungdomar är viktigt liksom fler yrkesförberedande utbildningar för den grupp ungdomar som saknar gymnasiekompetens.

Våra synpunkter

Ungdomsparlamentets motion innehåller en rad förslag till utveckling av grund- och gymnasieskolan. Vi delar stadsledningskontorets uppfattning att dessa delar av motionen redan är inarbetade eller kommer att inarbetas i skolverksamheten inom en snar framtid.

Ungdomsparlamentets motion föreslår att fler lärlingsjobb ska införas. Detta är i viss utsträckning en fråga för arbetsgivare, men staden har en viktig uppgift i att skapa utbildningsplatser för lärlingar. Hösten 2008 startar en rad lärlingsutbildningar vid kommunala och fristående gymnasieskolor i Stockholm inom bland annat el, handel och fordonsteknik. På sikt bör en allt större andel av de yrkesförberedande utbildningarna utgöras av lärlingsplatser. Det är angeläget att utbyggnaden av lärlingsplatser sker i samarbete med arbetsgivare inom näringsliv och offentlig sektor.

Varje elev måste garanteras det stöd som krävs för att han eller hon ska lyckas nå så långt som möjligt. Detta gäller såväl i grundskolan som i gymnasieskolan. Insatserna ska sättas in så tidigt som möjligt. De elever som har svårigheter ska under hela sin skolgång kunna erbjudas extra tid för lärande genom stödundervisning, läxhjälp, sommarkurser och omprioritering av tid mellan olika ämnen. Elever som snabbt når målen ska få ytterligare stimulans och fördjupade arbetsuppgifter. För att tidigt upptäcka kunskapsluckor och möta elevers behov av stöd har Stockholms stad infört skriftliga omdömen i alla ämnen från skolår ett.

Ungdomsparlamentets motion tar också upp studie- och yrkesvägledarens roll för att motivera och vägleda elever inför fortsatta studier. Den nya skolplan som antogs av kommunfullmäktige den 16 juni 2008 betonar vikten av en bra studievägledning.

Flera av de frågor som Abdo Goriya m.fl. (s) tar upp sin motion (2008:14) ligger inte inom kommunens kompetens- och ansvarsområde. Kommunfullmäktige är stadens högsta beslutande organ. Med undantag av behandlingen av frågor och interpellationer från ledamöterna ska fullmäktige besluta i ärenden som beretts inom staden. Det är därför inte förenligt med fullmäktiges roll som stadens högsta beslutande organ att sammanträda och behandla frågor enligt en

dagordning som bestämts av ungdomsparlamentet. Det är heller inte möjligt att, som ibland sker i riksdagen, ordna debatter om särskilda frågor utan anknytning till ett beslutsärende. Det är däremot fullt möjligt att ordna hearings, konferenser eller seminarier utan formell knytning till fullmäktiges sammanträde för att diskutera exempelvis ungdomsfrågor.

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Motion (2008:14) om ungdomsparlamentets motion angående arbetslösheten bland 18-24-åringar

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådens förslag.

Reservation anfördes av borgarråden *Roger Mogert* (s) och *Ann-Margarethe Livh* (v) enligt följande.

Vi föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta följande.

1. Att avslå föredragande borgarråds förslag till beslut
2. Att delvis bifalla motionen från ungdomsparlamentet
3. Därutöver anföra följande.

Ungdomsparlamentet inom gymnasieskolan i Stockholm är en viktig skolning i demokratiskt arbete och vi anser att det är viktigt att behandla förslagen från ungdomsparlamentet på ett seriöst sätt. Det är av största vikt att ungdomsarbetslösheten bekämpas och att ungdomar ges möjlighet att etablera sig på arbetsmarknaden. I motionen finns flera intressanta och viktiga förslag.

Vi instämmer i att det bör vara mer praktik på samtliga gymnasieprogram. Det ger arbetslivserfarenhet och referenser då det är dags att söka arbete. Det skulle också vara positivt med utökad samverkan mellan skola och näringsliv.

Studie- och yrkesvägledarna fyller en viktig roll i att ge varje elev det stöd som den behöver för att hitta rätt. I sin roll att stötta och vägleda ungdomar på väg mot vidare studier och yrkesliv är studie- och yrkesvägledarna nyckelpersoner. Att välja utbildning eller yrkesbana är inte sällan ett svårt val.

Vi instämmer också i att det var fel att från statligt håll skära ner på vuxenutbildningen. Vuxenutbildningen ger människor en andra chans. Det ska aldrig vara för sent att komplettera eller ändra inriktning på sin utbildning.

Det är också viktigt att satsa på forskning och högteknologi. En stad som Stockholm måste ligga på framkant vad gäller all högskoleutbildning för att kunna bidra med högutbildad arbetskraft

Sammantaget så är det viktigt med satsningar på såväl utbildning som arbetsmarknad för att skapa många möjligheter och underlätta för ungdomars inträde på arbetsmarknaden.

Särskilt uttalande gjordes av borgarrådet *Yvonne Ruwaida* (mp) enligt följande.

Det är ett bra initiativ att låta ungdomar själva formulera en motion som sedan behandlas enligt gängse demokratisk ordning. Ungdomar hörs allt för lite i den traditionella politiken då de ofta finner det mer meningsfullt att arbeta utomparlamentariskt.

Motionen bekräftar miljöpartiets politik inom flera områden, inte minst frågan om fler livschanser. Ungdomarna inser att livet och jobben förändras inte minst i takt med teknikens utveckling. Inte minst miljöteknik blir en allt viktigare spjutspetsbransch för Sverige. Tyvärr går nuvarande majoritets politik stick i stäv med ungdomars möjligheter till flera livschanser med stelare skolsystem, otrygg a-kassa och obefintliga satsningar på miljöteknik.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår kommunfullmäktige besluta följande

Motion (2008:14) av Abdo Goriya m.fl. (s) besvaras med vad som anförs i utlåtandet.

Stockholm den 27 augusti 2008

På kommunstyrelsens vägnar:
STEN NORDIN

Lotta Edholm Ulf Kristersson

Anette Otteborn

Reservation anfördes av *Tomas Rudin*, *Malte Sigemalm* och *Mirja Räihä Järvinen* (alla s) och *Ann-Margarethe Livh* (v) med hänvisning till reservationen av (s) och (v) i borgarrådsberedningen.

Särskilt uttalande gjordes av *Stefan Nilsson* och *Emilia Hagberg* (båda mp) med hänvisning till det särskilda uttalandet av (mp) i borgarrådsberedningen.

ÄRENDET

Motion (2008:14) av Abdo Goriya m.fl. (s) behandlar ungdomsparlamentets motion om arbetslösheten bland 18-24-åringar. Motionärerna delar flertalet av förslagen i motionen och anser att det för stadens del är värdefullt att förslagen i ungdomsparlamentets motion i sak prövas av kommunfullmäktige.

I ungdomsparlamentets motion gällande arbetslösheten bland 18-24-åringar föreslås följande:

- Införa fler lärlingsjobb
- Införa mer praktik på samtliga gymnasieprogram
- Skapa mer motivation redan i grundskolan genom att varje elev får det stöd som denne behöver vilket kräver att studie- och yrkesvägledaren får en mer aktiv roll
- Mer insikt i yrkeslivet genom mer välorganiserad prao
- Göra gymnasieutbildningen mer flexibel genom att bland annat anställa fler stödlärare och införa mindre grupper så att alla får de stöd de behöver
- Högskolorna ska ha en närmare kontakt med näringslivet
- Inte dra ner på det statliga stödet för den kommunala vuxenutbildningen
- Arbetsförmedlingen ska få mer resurser för att kunna bygga ut olika avdelningar som inriktar sig på diverse yrkesområden
- Arbetsförmedlingen ska ha utformat en individuell handlingsplan efter två veckor sen den sökande registrerat sig där
- Sänka arbetsgivaravgifterna för ungdomar i åldrarna 18-24 år
- Utjämna bidragen och A-kassan
- Staten ska ge mer ekonomiskt stöd till företag samt vägledning till nyföretagare
- Sverige måste satsa mer på högteknologi

Motionsställarna yrkar att ungdomsparlamentets motion, trots att kommunfullmäktige inte har att besluta dessa frågor, efter sedvanlig beredning ges möjlighet att i sak ta ställning till de förslag som framförs i ungdomsparlamentets motion. Vidare yrkas att behandlingarna av motionerna från ungdomsparlamentet behandlas i ett särskilt kommunfullmäktige med inriktning mot att behandla frågor som rör ungdomar.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, socialtjänstnämnden samt till stadsdelsnämnderna Skarpnäck, Spånga-Tensta och Södermalm.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 29 april 2008 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret ser positivt på ungdomsparlamentets engagemang i samhällsfrågor som att föreslå åtgärder för att minska arbetslösheten bland 18-24 åringar. Det är värdefullt att olika gruppers perspektiv belyses i beslut som påverkar dem.

Flera av de frågor som behandlas i motionen av (2008:14) Abdo Goriya m.fl. (s) ligger inte inom kommunens kompetens- och ansvarsområde. Frågorna som berör grundskola och gymnasieskola innefattas dock. Utbildningsnämnden antog den 14 februari 2008 en skolplan där det anges att en ny lärlingsutbildning startas under året. Allt större andel av platserna på stadens yrkesförberedande program utgörs av lärlingsplatser så att staden kan erbjuda lärlingsutbildningar till de elever som så önskar. Elever med svårigheter garanteras extra stöd och hjälp. Insatserna ska sättas in så tidigt som möjligt. De elever som har svårigheter ska under hela sin skolgång kunna erbjudas extra tid för lärande genom stödundervisning, läxhjälp, sommarkurser och omprioritering av tid mellan olika ämnen. Elever som snabbt når målen ska få ytterligare stimulans och fördjupade arbetsuppgifter. Stockholms skolor ska uppmanas att utveckla profilklasser inom olika teoretiska ämnen, för att stimulera elever med hög studiekapacitet. Genom dessa åtgärder anser stadsledningskontoret att de delar av ungdomsparlamentets förslag som avser grund- och gymnasieskola redan är inarbetade eller kommer att inarbetas i skolverksamheten inom snar framtid.

Kommunfullmäktige är stadens högsta beslutande organ. Med undantag av behandlingen av frågor och interpellationer från ledamöterna ska fullmäktige besluta i ärenden som beretts inom staden. Det är därför inte förenligt med fullmäktiges roll som stadens högsta beslutande organ att sammanträda och behandla frågor enligt en dagordning som bestämts av ungdomsparlamentet. Det är heller inte möjligt att, som ibland sker i riksdagen, ordna debatter om särskilda frågor utan anknytning till ett beslutsärende. Det är däremot fullt möjligt att ordna hearings, konferenser eller seminarier utan formell knytning till fullmäktiges sammanträde för att diskutera exempelvis ungdomsfrågor.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunfullmäktige beslutar att motion (2008:14) av Abdo Goriya m.fl. (s) anses besvarad med vad som anförs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

I budget för 2003 med inriktning för 2004 och 2005 beslutades att kommunstyrelsen ska föreslå former för ett kommunfullmäktigesammanträde där ungdomsparlamen-

tet får bestämma dagordningen, (dnr 016-3834/2007). Uppdraget får anses slutfört med vad som anförs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Socialtjänstnämnden

Socialtjänstnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 15 maj 2008 att

1. Hänvisar till förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen
2. Överlämna tjänsteutlåtandet till kommunstyrelsen.

Socialtjänstförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 31 mars 2008 har i huvudsak följande lydelse.

I Stockholm var år 2007 i genomsnitt per månad 1639 arbetslösa ungdomar i åldrarna 18-24 anmälda på arbetsförmedlingen, varav 761 hade ekonomiskt bistånd. Förvaltningen konstaterar dock en positiv trend genom att antalet ungdomar i nämnda grupper successivt minskat från 2007 till mars 2008 vad gäller ekonomiskt bistånd och öppet arbetslösa.

Det finns ett flertal statliga utredningar (motsvarande)[1] och projekt/utredningar/verksamheter som genomförts i staden[2] och som handlar om ungdomars utanförskap och etablering på arbetsmarknaden. Dessa bekräftar i flera avseenden de problemställningar som ungdomarna tagit upp i sin motion. I flera av dessa utredningar finns förslag till åtgärder och det finns också lärdom och erfarenheter som kan dras från stadens egna projekt. I andra fall har åtgärder vidtagits som svarar upp mot det som ungdomarna efterlyser.

Målet måste vara att få ett utbildningssystem och samverkan med arbetslivet som i största möjliga mån förebygger arbetslöshet och undanröjer behoven av att ”lappa och laga”.

Socialtjänstförvaltningen delar i huvudsak ungdomarnas uppfattning vad avser orsakerna till att det är svårt att ta sig in på arbetsmarknaden.

1. Erfarenhet och skola

Ungdomarna framhåller att eftersom de saknar arbetslivserfarenhet leder det oftast till att de inte får något arbete, vilket i sin tur leder till att de inte får någon erfarenhet och det skapas en ond cirkel. Deras åtgärdsförslag handlar om lärlingsjobb, praktik i grundskolan och gymnasieskolan samt samverkan mellan skola och arbetsliv. Ungdomarna vill också ha möjlighet att få en ”andra chans” om de vill byta yrkesbana eller komplettera sin utbildning.

Förvaltningen vill framhålla att det i många utredningar har konstaterats, att brister i utbildning är en av flera orsaker till att ungdomar har svårt att få arbete. En fullföljd utbildning med godkända betyg är många gånger en förutsättning för att få arbete.

Åtgärder måste sättas in i ett tidigt skede till de ungdomar som behöver stöd för att få tillträde till gymnasieskolan. Stöd kan behövas från olika myndigheter och sociala nätverk och riktas till både ungdomarna och deras föräldrar.

1.1 Framtidsvägen - en reformerad gymnasieskola

I motionen nämns olika förslag på förändringar av bl a gymnasieskolan.

Förvaltningen konstaterar att det i gymnasieutredningen, som överlämnade sitt betänkande den 31 mars 2008, har en ny struktur för gymnasieskolan föreslagits. Gymnasieskolans uppdrag handlar om kompetensförsörjningen i samhället, vilket kräver samverkan med både arbetsliv och högskolesektor. Yrkesutbildningen har haft en särskild tyngd i utredningen. En yrkesutbildning i gymnasieskolan kan ges antingen som skolförlagd eller som lärlingsutbildning. För skolförlagd yrkesutbildning gäller att det är obligatoriskt att erbjuda minst 15 veckors arbetsplatsförlagt lärande, APL. Utredaren förslår att det inrättas 19 nationella program i gymnasieskolan, varav 14 är nationella yrkesprogram som alla ska leda till anställningsbarhet. Genom aktiva val kan eleven inom programmet få grundläggande högskolebehörighet. Fem program är högskoleförberedande. Den lärlingsutbildning som utredaren föreslår är en alternativ väg till yrkesexamen.

Förvaltningen konstaterar att om gymnasieutredningens förslag antas så tillmötesgår det delar av ungdomarnas åtgärdsförslag. Om en elev efter avslutat yrkesprogram skulle vilja gå vidare till högskola, så innehåller förslaget en passus om att eleven har rätt att få kompletterande utbildning till grundläggande behörighet för högskolestudier i den kommunala vuxenutbildningen i den mån inte eleven genom aktivt val fått kompletterande högskolebehörighet. Därmed ges de ungdomar som upplever att de vill studera vidare eller byta yrkesbana en andra chans att gå vidare.

1.2 Jobbtorg Stockholm

Förvaltningen vill i yttrande över motionen lyfta fram Jobbtorg Stockholm, som startade januari 2008. Jobbtorgen skall ha tydligt jobbfokus och inte arbeta med andra uppdrag än att verka för att enskilda kommer i arbete eller studier. Till Jobbtorgens målgrupp hör ungdomar mellan 16-24 år som remitteras dit från stadsdelsnämnden. På Jobbtorgen finns utöver personal som skall coacha och matcha till jobb också tillgång till studie- och yrkesvägledning.

För Jobbtorgens räkning har upphandlats arbetsplatsförlagda yrkesprogram inom arbetsområden där arbetskraft efterfrågas. Det handlar om lärlingsliknande program med teori och arbetsplatsförlagd yrkesträning som successivt stegras så att den som deltar skall kunna bli anställningsbar inom arbetsområdet. Denna aktivitet kan erbjudas av fem leverantörer till ungdomar 18-24 år. Jobbtorgen och upphandlade leverantörer kan också förmedla praktik, vilket kan ge såväl referenser som vara inkörsport till en anställning.

Inom Jobbtorg Stockholm pågår ett utvecklingsarbete för att få fram fler insatser

som kan passa ungdomar. Jobbtorgen skulle också kunna vidareutvecklas så att det blir en "andra chans" för skolavhoppare som omfattas av det kommunala uppföljningsansvaret. Uppföljningsansvaret åvilar idag utbildningsförvaltningen som också erbjuder utbildningsinsatser. Utbildningsförvaltningen meddelar stadsdelsnämnderna vilka ungdomar som tackar nej till utbildning eller inte går att nå. För en del ungdomar är fortsatt utbildning inget alternativ utan de vill ha ett arbete. Ungdomar som uppstår ekonomiskt bistånd av arbetslöshetsskäl och inte antar erbjudande om utbildning hänvisas av stadsdelsnämnderna till Jobbtorgen. För dem som inte hänvisas till Jobbtorgen saknas enligt förvaltningen alternativ. Förvaltningen anser att det är angeläget att alla ungdomar som saknar sysselsättning, med eller utan ekonomiskt bistånd, fångas upp. För att undvika att ungdomar hamnar "mellan stolarna" skulle bör staden överväga att ge uppdrag till stadsdelsnämnderna att ta kontakt med alla som inte antar erbjudande om utbildning eller inte gått att nå för att bedöma behovet av insatser. För ungdomar som inte behöver stöd från socialtjänsten skulle remittering till Jobbtorgen ske. I annat fall finns en risk för utanförskap och framtida ekonomiskt bistånd.

1.3 Samverkan mellan skola och arbetsliv

I motionen föreslås närmare och utvecklad samverkan mellan skola och arbetsliv.

Förvaltningen vill lyfta fram att det finns exempel där man redan i grundskolan låtit elever och deras föräldrar göra gemensamma studiebesök på arbetsplatser och högskolor/universitet med syfte att ge inblick i vilket arbete som bedrivs, vilka kunskaper som krävs och inte minst att motivera ungdomarna till fortsatta studier. Som exempel kan nämnas Rinkebyskolans samverkan med KTH och samarbetet mellan Tensta gymnasium och Karolinska institutet. Många universitet och högskolor har verksamhetsförlagd utbildning och praktik. Högskolestuderande med teknisk inriktning får kontakter med arbetslivet genom sina examensarbeten. Det är viktigt att det arbete som påbörjats för att förstärka kontakterna mellan skola och arbetsliv fortsätter inom hela utbildningssystemet.

1.4 Studie- och yrkesvägledning

I motionen lyfts fram betydelsen av studie- och yrkesvägledning.

Förvaltningen delar uppfattningen att studie- och yrkesvägledning har en central plats där det gäller att koppla ihop skola och arbetsliv. Inom såväl grund-, gymnasie- och universitet/högskola behöver det finnas god insikt om arbetsmarknaden och vilka krav och förväntningar som ställs i arbetslivet. Om resurser för studie- och yrkesvägledning sätts in på ett tidigt stadium i grundskolan så torde förutsättningarna för "rätt" val till gymnasieskolan öka.

Enligt förvaltningen bör särskild uppmärksamhet riktas mot nyanlända ungdomar och invandrare med gymnasiebetyg från andra länder. Många ungdomar med utländska betyg vet inte att de kan få sina betyg validerade hos VHS utan hänvisas i onödan

till komvux för att läsa in kurser och betyg som de redan har förvärvat, vilket innebär förlängd studietid och studieskulder.

2. Arbetsförmedlingens insatser

Ungdomarna säger i sin motion att arbetsförmedlingens verksamhet inte är så effektiv som den skulle kunna vara. För få anställs via arbetsförmedlingen. De efterlyser också en snabbare hantering vad gäller upprättande av individuella handlingsplaner samt extra handledningstid.

Förvaltningen konstaterar att arbetsförmedlingen (af) har utformat sin nya organisation så att stora delar av deras tjänsteutbud kan fås via internet/självservice och telefonservice. Härutöver finns också möjligheter till personlig service. Arbetsförmedlingen ska i samråd med den som söker arbete upprätta en individuell handlingsplan. Planen ska upprättas senast inom trettio dagar från det att den enskilde anmäler sig som arbetssökande hos den offentliga arbetsförmedlingen. En handlingsplan för den som inte fyllt 25 år bör dock upprättas tidigare. Arbetsförmedlingen får meddela föreskrifter om handlingsplanernas närmare innehåll och om hur de ska följas upp.

I Stockholm har Jobbtorgen och arbetsförmedlingen enats om hur samverkan skall ske kring jobbplanen som upprättas på Jobbtorget och handlingsplanen som görs på af. Enligt uppgifter från af skall de göra en behovsbedömning och upprätta en handlingsplan inom 20 dagar efter inskrivningen på af.

Enligt förordning (2000:634) om arbetsmarknadspolitiska program gäller för flertalet att anvisning kan göras när en person fyllt 25 år. För unga med funktionshinder får anvisning göras även för personer som inte fyllt 25 år. Anvisning får även göras för personer som fyllt 20 år, om de uppfyller villkoren för att få särskilt anställningsstöd i form av instegsjobb eller anställningsstöd för långtidssjukskrivna.

Sedan december 2008 finns jobbgarantin som gäller för ungdomar som har fyllt 16 men inte 25 år och under en period om tre sammanhängande månader varit arbetslös och anmäld som arbetssökande hos den offentliga arbetsförmedlingen. Syftet med jobbgarantin för ungdomar är att erbjuda ungdomar särskilda arbetsmarknadspolitiska insatser på ett tidigt stadium för att de så snabbt som möjligt ska få arbete motsvarande hela sitt arbetsutbud eller påbörja eller återgå till en utbildning som inte berättigar till aktivitetsstöd eller utvecklingsersättning. I åtgärden ingår fördjupad kartläggning, studie- och yrkesvägledning, jobsökaktiviteter med coachning som därefter bör kombineras med arbetspraktik och utbildning.

Förvaltningen anser att det är av stor vikt att uppmärksamma ungdomar och ge dem erforderligt personligt stöd i ett tidigt skede. Ungdomar behöver bli bekräftade och sedda. Erfarenheter från ungdomsprojekt[3] som genomförts i staden har visat att täta kontakter och uppföljningar mellan ungdomar och handläggare resulterat i att ungdomarna blivit självförsörjande genom antingen studier eller arbete i betydligt

snabbare takt. I stadens egen utredning som gjordes inför inrättandet av Navigatorcentra så gav de intervjuade ungdomarna uttryck för att de inte fick någon hjälp från arbetsförmedlingen och menade att de blivit bortprioriterade och inte fått den individuella stöd de efterfrågat. En uppföljning av hur arbetsförmedlingens nya organisation stöttar ungdomarna bör ske.

3. Arbetsgivaravgiften

Ungdomarna efterlyste sänkta arbetsgivaravgifter.

Från 1 juli 2007 får ungdomar lägre arbetsgivaravgift respektive egenavgift. Arbetsgivaravgifterna, med undantag från ålderspensionsavgiften, halverades för ungdomar som vid ingången av 2007 fyllt 18 men inte 25 år d v s födda 1982-1988. Syftet var att det skall bli billigare att anställa yngre för att underlätta deras inträde på arbetsmarknaden. Arbetsgivaravgifterna sänks från 32,42 till 22,71 %. Ålderspensionsavgiften påverkades inte. En motsvarande sänkning infördes också för enskilda näringsidkare i samma ålder som betalar egenavgifter. I deras fall sänks de totala avgifterna, om inte extra karenstid valts, från 30,71 till 20,45 %.

4. Andra områden som ungdomarna lyft fram

4.1 Utjämna bidrag och A-kassa

För att man inte ska behöva dra sig för att ta ett arbete vill ungdomarna att övergången från bidrag, A-kassa och socialbidrag till arbete inte ska medföra att man ”förlorar” pengar genom att lönen är lägre än bidraget. Därför föreslås att en utjämning ska ske så att utfyllnad sker till bidragsnivån.

Förvaltningen konstaterar att förutsättningen för rätt till ekonomiskt bistånd (socialbidrag) är att arbetslösa ska stå till arbetsmarknadens förfogande, vilket bland annat innebär att man måste acceptera erbjudet arbete, dvs. man kan inte välja att leva på bidrag framför att ta ett arbete. Prövningen av ekonomiskt bistånd utgår från lagstiftningen och likabehandling vad gäller såväl bidragsnivå som förutsättningarna för rätt till bistånd. Det finns ingen möjlighet för staden att ge utfyllnad av lön på det sätt som ungdomarna föreslår. Generellt gäller att om man har en löneinkomst som understiger normen för en skälig levnadsnivå kan man ansöka om kompletterande bistånd för att komma upp till denna nivå.

4.2 Nya jobbtillfällen

För att kunna skapa nya jobbtillfällen föreslår ungdomarna ”att staten ska ge mer ekonomiskt stöd till företag samt vägledning till nyföretagandeför att det blir mer lockande att starta upp sitt företag i Sverige” mm.

Förvaltningen konstaterar att det f.n. pågår arbete med flera förslag inom statliga myndigheter och departement som syftar till att förbättra vägledning och stöd till personer som vill starta företag. Detta sker bl.a. genom att sk. Nystartskontor skall etableras (samverkan mellan arbetsförmedlingen, försäkringskassan och skatteverket och

ev. andra intressenter), utveckling av vägledning genom internetportaler där information från flera myndigheter/aktörer samlas (Nutek), förenklingar i regelverk för företagare/småföretagare.

5. Ungdomsarbetslösheten har långsiktiga effekter

Förvaltningen vill lyfta fram en rapport från Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering (IFAU) ”Har ungdomsarbetslösheten långsiktiga effekter? (2004:13). Resultaten visar att de ungdomar som blev arbetslösa direkt efter gymnasiet hade en betydligt större sannolikhet att vara arbetslösa under de följande tio åren än de övriga. Studien visar på ett samband mellan ett misslyckat arbetsmarknadsinträde och dåliga arbetsmarknadsutfall under åtminstone fem år efteråt. Detta tyder på att ungdomsarbetslöshet i sig har långvariga negativa effekter. Andra resultat tyder på att effekterna av ungdomsarbetslöshet varken skiljer sig speciellt mycket åt mellan män och kvinnor eller mellan invandrare och övriga.

Förvaltningen anser avslutningsvis att motionen behandlar ett antal viktiga frågor om ungdomars möjligheter till utbildning och arbete. Enligt förvaltningen bör fortsatt uppmärksamhet riktas mot gruppen ungdomar och unga vuxna för att bereda dem goda möjligheter till utbildning och inträde på arbetsmarknaden.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd

Skarpnäcks stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 24 april 2008 att godkänna förvaltningens förslag till svar på remissen.

Skarpnäcks stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 11 mars 2008 har i huvudsak följande lydelse.

Abdo Goriya (s) m.fl. tar upp att de är ”medvetna om att några av de frågor som tas upp inte hör till kommunfullmäktige att besluta om. Trots detta anser vi att det för stadens del är värdefullt att alla de förslag som ungdomsparlamentet för fram i sin motion i sak kan prövas av kommunfullmäktige.”

Förslagen är riktade till regering och riksdag. Det hindrar inte att nämndpolitiker och politiker i kommunfullmäktige diskuterar förslagen eftersom det är en angelägenhet för hela Sverige. Rådigheten över förslagen kan vara olika stora. Grundskolor och gymnasium har kommunfullmäktige och utbildningsnämnden rådighet över.

Elevernas motion till ungdomsparlamentet är uppdelad i inledning/bakgrund, orsaker och åtgärder. Motionärerna konstaterar att ungdomar mellan 18-24 år är mer arbetslösa än vuxna över 25 år.

Enligt motionärerna är följande orsaker till att ungdomar är mer arbetslösa;

1. De saknar erfarenhet

2. Skolbakgrunden
3. Arbetsförmedlingens ineffektivitet
4. Arbetsgivaravgiften som är lika stor oavsett ålder

Förvaltningen delar inte helt orsaksförklaringarna. Till viss del är det orsaker som påverkar men till exempel kan ungdomar utan erfarenhet men med god skolbakgrund vara nyfikna och påverka arbetslivet som kan vara till stor nytta. Vissa sektorer av arbetslivet vill gärna ha ungdomar som de kan forma själva efter sin egen kultur.

Skolbakgrunden är en orsak som klart påverkar anställningsbarheten. Fortfarande är det mest kontakter eller tidigare tillfälliga arbeten som påverkar om man blir anställd. Arbetsförmedlingen kan bara visa på vad som finns ledigt. I takt med att fler och fler använder sig av datorer och Internet kommer arbetsförmedlingens roll att minimeras.

Arbetsgivaravgiften är lika stor för alla anställda eftersom den är ett procentuellt påslag på lönen. Det är lönen som är lägre för ungdomar än vuxna och som påverkar anställbarheten. Regeringen för diskussioner om att vissa sektorer ska få lägre arbetsgivaravgift men har fått avslag från EU kommissionen då det inte likställer alla företag. Senaste förslaget är att alla företag får lägre arbetsgivaravgifter för alla under 26 år.

Motionärerna föreslår olika åtgärder för att komma åt ungdomsarbetslösheten.

1. Fler lärlingsjobb
2. Mer praktik på samtliga gymnasieprogram
3. Mer regelbundna möten med studie- och yrkesvägledaren i skolan
4. En mer välorganiserad praktik av skolan
5. Gymnasieutbildningen mer flexibel med fler stödlärare och mindre grupper
6. Högskolor ska ha en närmare kontakt med näringslivet
7. Statligt stöd till komvux
8. Mer resurser till Arbetsförmedlingen
9. En individuell handlingsplan efter två veckor hos Arbetsförmedlingen
10. Sänk arbetsgivaravgiften för ungdomar
11. Utjämna bidragen och A-kassan
12. Nystartsbidrag till företagare
13. Utöka högskoleplatser för högteknologisk forskning

Förvaltningen delar elevernas oro om ungdomars möjlighet till att få arbete. Arbetssökande ungdomar i åldern 18-24 har erbjudits stöd på arbetssökarverksamheten "arbete.nu". Staden har inrättat fem Jobbtorg från och med 2008 dit alla arbetssökande hänvisas till.

Förvaltningen lämnar de olika förslagen utan ställningstagande då flertalet inte faller in under förvaltningens uppdrag.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 24 april 2008 att överlämna förvaltningens tjänstutlåtande som svar på remissen.

Reservation anfördes av Abdo Goriya (s), Awad Hersi (mp), Jonas Ljungstedt (v), Eva Andersson (s), Rune Olofsson (s) och tjänstgörande ersättaren Azad Hassan (s), *bilaga 1*.

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 4 april 2008 har i huvudsak följande lydelse.

Många ungdomar, som bor i segregerade bostadsområden, fullföljer inte gymnasieskolan, har för lite kunskaper om sambandet mellan studier och arbete, om det svenska samhället och inga nätverk för att skaffa sig arbete eller praktik. Tidiga insatser för att förebygga att barn och ungdomar inte hamnar i utanförskap och på sikt arbetslöshet är därför angeläget.

Ett stort ansvar vilar på samhällets utbildningsansvariga för att förebygga utanförskap, arbetslöshet och bidragsberoende inte bara i ungdomsgruppen 18-24 år utan även i gruppen 16-19 år. Utrikes födda ungdomar utgör en stor del av de ungdomar som avbrutit sina studier och som får ekonomiskt bistånd.

Förvaltningen håller med förslagsställaren att fler förebyggande åtgärder riktade mot ungdomar är viktigt liksom fler yrkesförberedande utbildningar för den grupp ungdomar som saknar gymnasiekompetens.

Ungdomsparlamentet inom gymnasieskolan i Stockholm är en demokratiseringsinsats från staden och riktar sig till gymnasieelever och lärare inom staden. Vilka ungdomsorganisationer som skall utforma och företräda samtliga ungdomar i olika frågor är en politisk fråga som förvaltningen inte tar ställning till.

RESERVATIONER M.M.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Abdo Goriya (s), Awad Hersi (mp), Jonas Ljungstedt (v), Eva Andersson (s), Rune Olofsson (s) och tjänstgörande ersättaren Azad Hassan (s) enligt följande

”Vi reserverar oss mot beslutet då vi yrkat bifall till motionen”.

KOMMUNFULLMÄKTIGE

Motioner

2008:14

2008:14

Motion av Abdo Goriya m.fl. (s) om ungdomsparlamentets motion angående arbetslösheten bland 18-24-åringar

Dnr 016-421/2008

Inom ramen för Ungdomsparlamentet har elever i Stockholms stads gymnasieskolor på olika sätt varit med och bestämt vilka frågor de anser är viktigast. Årets frågor har varit: "Vad kan vi göra åt arbetslösheten bland 18-24-åringar?", "På vilka sätt kan vi bekämpa rasismen i samhället?", "Hur kan vi få en bättre och billigare kollektivtrafik i Stockholm?", "Hur kan vi bidra till ett miljövänligt beteende bland Stockholms invånare?" samt "Hur kan unga som studerar vidare efter gymnasiet få en bättre ekonomisk situation?" Inom dessa områden har eleverna tagit fram fakta, arbetat fram förslag, debatterat och beslutat om en motion per fråga.

Vad gäller ungdomsparlamentets motion om arbetslösheten bland 18-24-åringar, vet vi att den inte antogs av en majoritet av ungdomsparlamentet. Vi väljer dock att lämna in den ändå, då vi vet hur mycket arbete det ligger bakom motionen, och att det därför är viktigt att även den behandlas. När det gäller motionens intentioner delar socialdemokraterna flera av de förslag som förs fram, dock inte alla förslag. Vi är också medvetna om att några av de frågor som tas upp inte hör till kommunfullmäktige att besluta om. Trots detta anser vi att det för stadens del är värdefullt att alla de förslag som ungdomsparlamentet för fram i sin motion i sak kan prövas av kommunfullmäktige. En sådan prövning förutsätter att ungdomsparlamentets motion bereds på samma som andra motioner till kommunfullmäktige.

För att få till stånd en sådan saklig beredning som ger fullmäktige möjlighet att ta ställning till samtliga förslag som förs fram i ungdomsparlamentets motion väljer vi att lämna in en motion till kommunfullmäktige som är likalydande

med ungdomsparlamentets motion angående arbetslösheten bland 18-24 åring-
ar.

Yrkande

1. att kommunfullmäktige efter sedvanlig beredning ges möjlighet att i sak ta ställning till de förslag som framförs i motionen.
2. att man i samband med behandlingen av motionerna från Ungdoms-
parlamentet anordnar ett kommunfullmäktige med inriktning mot att
behandla frågor som rör ungdomar

Stockholm den 11 februari 2008

Abdo Goriya

Berit Kruse

Elisabeth Brandt-Ygeman

Jan Valeskog

Jari Visshed

Malte Sigemalm

Mirja Rähä Järvinen

Kersti Py Börjeson

Roger Mogert

Teres Lindberg

Tomas Rudin

Bilaga

Motion gällande arbetslösheten bland 18-24 åringar

Inledning/Bakgrund

I maj 2007 publicerade SCB en undersökning som visade att 8,8 % av svenska ungdomar mellan 18-24 år är arbetslösa. I augusti 2007 var det 39 000 i åldern 18-24 år som var registrerade som arbetslösa hos arbetsförmedlingen. Andelen arbetslösa ungdomar är dubbelt så hög som hos vuxna över 25 år.

Om vi tillåter detta att fortsätta får vi en hel generation där en knapp tiondel av befolkningen har en vana av att vara arbetslösa. Det kan få allvarliga konsekvenser för vår välfärd om denna arbetslöshetssiffra biter sig fast.

Orsaker

- Erfarenhet

Ungdomar saknar arbetslivserfarenhet och det leder oftast till att de inte får något arbete, vilket i sin tur leder till att de inte får någon erfarenhet och det skapas en ond cirkel.

- Skola

Ungdomar utan gymnasiekompetens har mycket svårare att kunna få in foten i arbetsmarknaden och blir inte lika konkurrenskraftiga som ungdomar som har gymnasiekompetens. Det är för få arbetsgivare som anställer ungdomar som inte har genomfört sin gymnasieutbildning.

- Arbetsförmedlingen

Verksamheten är inte så effektiv som den skulle kunna vara. För få anställs via arbetsförmedlingen.

- Arbetsgivaravgiften

Det lönar sig mer att anställa en vuxen person med erfarenhet än en ungdom utan arbetslivserfarenhet, eftersom arbetsgivaravgiften är lika hög för båda, men den äldre kan anses som ett säkrare kort då det finns tidigare referenser.

Åtgärder

Erfarenhet:

Ett stort problem är att ungdomar inte anställs för att de har för lite erfarenhet. För att motverka det här föreslår vi följande förslag:

- Vi vill ha fler lärlingsjobb, vilket innebär att man utbildas inom ett visst yrke inom en viss period, för att sedan möjligtvis kunna anställas. Lärlingsjobb finns idag inom t ex byggbranschen.

- Man skulle kunna införa mer praktik på samtliga gymnasieprogram. Detta skulle skapa en bra insikt för ungdomar i vad det innebär att arbeta. Dessutom kan detta ge goda referenser och man blir någorlunda mer attraktiv för arbetsgivaren.

Detta går hand i hand med ett samarbete mellan gymnasieskolor och större företag. Genom ett samarbete mellan skola och företag samt praktik vid sidan av, ger det eleven en möjlighet att etablera sig på arbetsmarknaden. Både företaget, skolan och eleven vinner på detta då företaget får gratis arbetskraft, eleven erfarenhet och skolan blir mer attraktiv och lockar fler elever.

Skola:

Kravet på utbildning ökar hela tiden. I och med att tekniken utvecklas måste det vara möjligt att kunna komplettera sin utbildning eller att byta yrkesbana.

Därför föreslår vi följande:

- Vi vill kunna förändra och skapa mer motivation redan i grundskolan genom att varje elev får det stöd och möjligheter som denne behöver. För att kunna ge eleven stöd och möjligheter krävs det att studie- och yrkesvägledaren får en större roll, genom exempelvis mer regelbundna möten med syon.

Eleverna ska kunna få möjlighet att få mer insikt i yrkeslivet genom att införa en mer välorganiserad prao som skolan håller i.

Dessa förslag skulle göra ungdomar mer nyfikna och motiverade till att fortsätta sina studier i gymnasiet.

- Gör gymnasieutbildningen mer flexibel. Eftersom gymnasiekompetens idag är ett krav för de flesta arbeten måste alla få grundläggande behörighet. Man bör anställa fler stödlärare och införa mindre grupper så att alla får de stöd de behöver. Genom mindre grupper får läraren en bättre kontakt med sina elever samt en god överblick och kan därmed lättare få reda på när någon behöver extra hjälp. Där kommer också stödlärare in i bilden. Dessa ska kunna underlätta för dem som har det lite hårdare på gymnasiet av olika anledningar och på så sätt kanske fler väljer att fortsätta sina studier.

- Högskolor ska ha en närmare kontakt med näringslivet. Detta ska underlätta för ungdomar som har studerat klart på högskolan, men inte har någon tidigare arbetslivserfarenhet, att kunna få ett jobb efter avslutade studier. Exempel på liknande idag är KY-utbildningar (kvalificerad yrkesutbildning).

- Det är viktigt att man inte fäller undan benen för många genom att dra ned på det statliga stödet för komvux. De som inte har någon högskolebehörighet pga. sina betyg ska kunna läsa upp sina ämnen. Alla förtjänar en andra chans.

Arbetsförmedlingen:

För att förbättra arbetsförmedlingen föreslår vi följande:

- Resurser ska ges till Arbetsförmedlingen för att denna ska kunna bygga ut olika avdelningar som inriktar sig på diverse yrkesområden. Detta ska underlätta för individen som söker arbete samt de som jobbar inom de olika avdelningarna.

- Ca två veckor efter det att den sökande har registrerats hos Arbetsförmedlingen ska det ha utformats en individuell handlingsplan. Planen ska vara en hjälp för de arbetsökande under den tid då de söker arbete. Ungdomar ska dessutom ges extra handlednings tid.

Arbetsgivaravgiften:

För att göra det mer lönsamt för företagen att anställa ungdomar föreslår vi följande:

- Sänk arbetsgivaravgiften för ungdomar i åldrarna 18-24 år.

Arbetsgivaravgiften är idag 32,42% om vi sänker den för ungdomar så blir de billigare och därmed mer fördelaktigt för arbetsgivaren att anställa ungdomar.

Dessutom föreslår vi:

- Utjämna bidragen och A-kassan.

Om man är arbetslös får man socialbidrag, och om man har haft ett tidigare jobb, också A-kassa, om chansen kommer till ett arbete som genererar mindre pengar än vad bidragen gör så ska man inte behöva dra sig för att ta dessa arbeten. Med bidrags/A-kasseutjämning menar vi att man ska fylla ut de pengar som går förlorat om man tar ett lägre betalt arbete. Man får då samma summa som man hade fått om man hade tagit bidragen, och inte arbetet, det skulle staten tjäna på, eftersom de inte behöver betala ut hela bidraget utan bara en liten del. De pengar staten tjänar in på dessa reducerade bidrag kan staten lägga på annat.

Nya jobbtillfällen:

För att kunna skapa nya jobbtillfällen föreslår vi följande:

- Staten ska ge mer ekonomiskt stöd till företag samt vägledning till nyföretagande. Det är viktigt att det blir mer lockande att starta upp sitt företag i Sverige. Detta skulle skapa nya jobbtillfällen.

- I Sverige måste vi satsa på högteknologi för att få exportera mer. Det kan vi göra genom att utöka högskoleplatserna för högteknologisk forskning så att vi får en långsiktig utveckling med ökade exportinkomster i Sverige. Om vi satsar på detta kommer vi att skapa arbeten som är mer specialiserade för ungdomar. Länder som redan gör detta är bl.a. Japan och USA.

Med dessa förslag anser vi att arbetslösheten bland 18-24 åringar kan minskas.